Uitgangspuntennotitie Grondstoffenbeleidsplan 2026-2030 gemeente Duiven

Als start voor het nieuw op te stellen Grondstoffenbeleidsplan 2026-2030 vond op 27 november 2025 de themabijeenkomst Grondstoffenbeleidsplan voor de gemeenteraden van Westervoort en Duiven plaats. Voorafgaand de bijeenkomst is een notitie met achtergrondinformatie gedeeld.

Tijdens deze avond werden raadsleden geïnformeerd over landelijke doelstellingen en wettelijke kaders, de behaalde resultaten in de afgelopen jaren met het Grondstoffenplan “Samen minder afval 2021-2025” en werden kansrijke maatregelen voor de toekomst gepresenteerd. De presentaties van deze avond zijn hier terug te vinden.

De avond had als doel om met raadsleden in gesprek te gaan over maatregelen die passen binnen kaders en uitgangspunten en die bijdragen aan de doelstellingen op gebied van service, kosten en milieu (minder restafval en meer recycling).

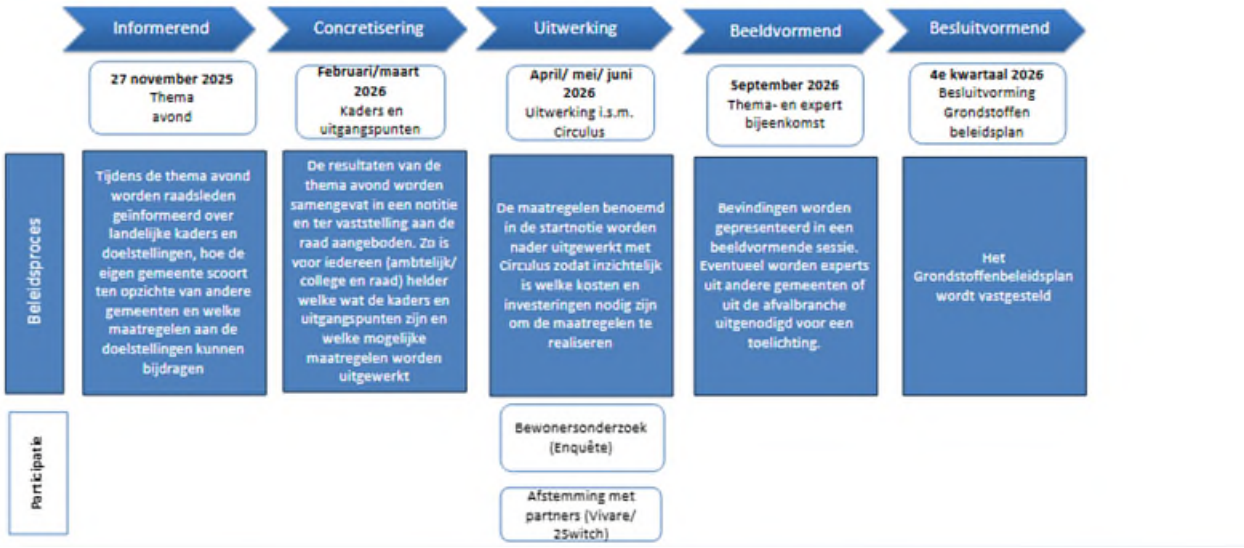
Als startdocument voor het nieuw op te stellen Grondstoffenbeleidsplan worden in deze notitie de belangrijkste kaders, uitgangspunten en doelstellingen benoemd die samen met de geformuleerde onderzoeksvragen de leidraad vormen voor de uitwerking van het nieuwe plan.

Deze onderzoeksvragen betreffen een eerste verkenning van maatregelen die allen bijdragen aan de doelstellingen binnen genoemde kaders en uitgangspunten. Deze zijn niet definitief en kunnen desgewenst aangevuld worden met andere maatregelen, bijvoorbeeld door inbreng van bewoners.

De reacties en opmerkingen die van raadsleden zijn ontvangen zijn zoveel mogelijk verwerkt in de voorliggende notitie.

Besluitvormingsproces

Het onderstaande schema geeft weer welke stappen op hoofdlijnen worden doorlopen tot aan de definitieve besluitvorming die gepland staat in het 4e kwartaal van 2026.

Betrokkenen in het beleidsproces

Inwoners

Afval is een thema waar inwoners zich sterk betrokken bij voelen. Het betrekken van inwoners vormt een integraal onderdeel voor de totstandkoming van het beleidsplan. Het betrekken van inwoners heeft als doel inzicht te geven in.

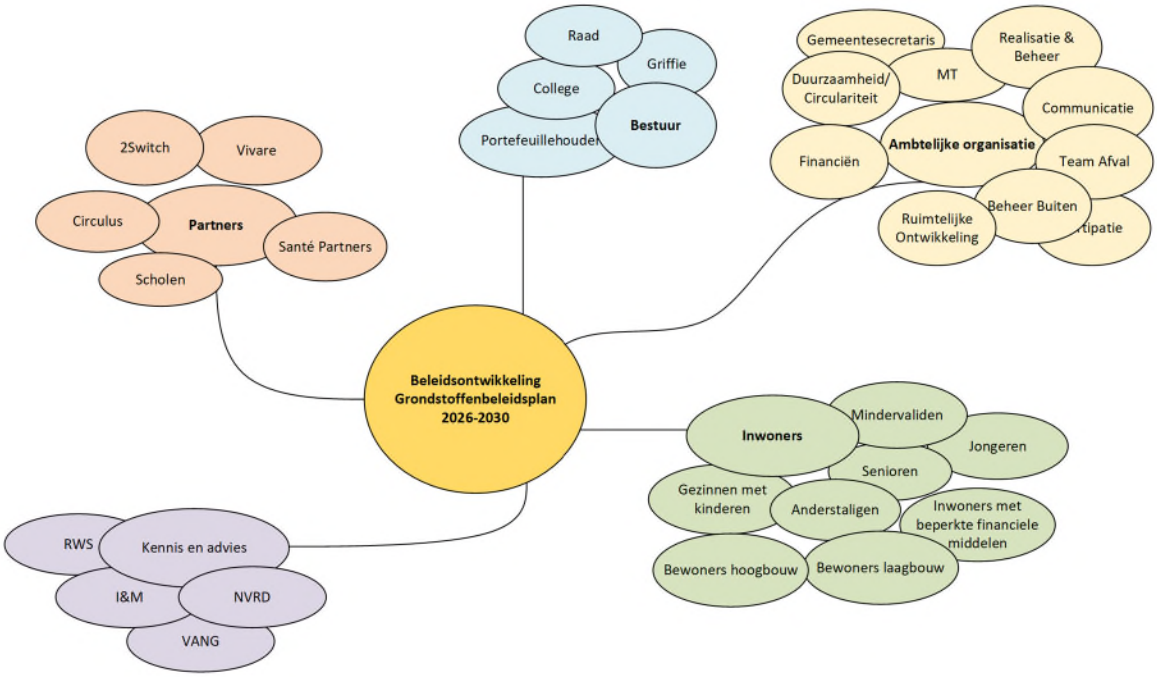
- De mate van (on) tevredenheid ten aanzien van de huidige operationele dienstverlening.
- De mate van (on) tevredenheid ten aanzien van het huidige beleid.
- Draagvlak voor mogelijke maatregelen.
- Ideeën en kansrijke maatregelen van bewoners zelf.

Objectiviteit en representativiteit van uitkomsten is belangrijk voor de te kiezen vorm van participatie. We raadplegen inwoners met een bewonersonderzoek en gaan het gesprek met hen aan, bijvoorbeeld in de vorm van een bewonersavond. Deze vormen hebben uit ervaring de voorkeur boven, bijvoorbeeld, een klankbordgroep/ bewonerspanel met een beperkt aantal deelnemende bewoners. De inbreng van inwoners nemen we mee bij de totale afweging van de mogelijke maatregelen, samen met het milieu- en financieel effect. Omdat we vooraf geen toezegging kunnen doen hoe we de resultaten van het proces gaan meenemen, is raadplegen de best passende participatievorm.

Aandacht voor doelgroepen en partners in de samenleving

Daar waar mogelijk wordt in de uitwerking samenwerking gezocht met partners in de samenleving die nauw betrokken zijn bij de doelgroepen op wie toekomstig afvalbeleid naar verwachting van invloed is. Denk hierbij aan mindervaliden, senioren, anderstaligen en scholieren. Aan deze laatste doelgroep (technasium/praktijkonderwijs) kunnen eventueel vraagstukken worden voorgelegd waar we graag hun visie op horen.

Figuur: Betrokkenen in het beleidsproces

Opdrachtformulering Grondstoffenbeleidsplan

In de notitie met achtergrondinformatie die de raad voorafgaand 27 november is toegezonden zijn kaders, uitgangspunten, doelstellingen en mogelijke maatregelen opgenomen. In deze notitie zijn deze verrijkt met mondelinge en schriftelijke reacties.

Kaders en uitgangspunten

1. Bij het uitwerken van maatregelen houden we rekening met het effect op de afvalbeheerskosten op korte termijn (tot 2030) en lange termijn (2030-2050). Aandachtspunt hierbij is de mogelijke gemeentelijke Liemerse samenwerking toevoegen.
2. We houden rekening met regionale ontwikkelingen en samenwerking met partners.
3. We streven naar zoveel mogelijk uniformiteit voor een efficiënte dienstverlening door Circulus en duidelijke communicatie naar inwoners, mét oog voor lokale wensen.
4. We houden rekening met de sociaal demografische ontwikkeling in Duiven naar de toekomst.
5. We houden rekening met de specifieke kenmerken van de gemeenten, zoals stedelijkheid.
6. We houden rekening met de ontwikkeling van technologieën en innovaties in de afvalbeheerketen.
7. Het onderzoek naar de doorontwikkeling van het Afvalaanbiedstation kent zijn eigen besluitvormingsproces. Wij stemmen beide processen op elkaar af.
8. Wij optimaliseren binnen het afvalbeheer waar nodig binnen de huidige beleidskaders. Als blijkt dat de maatregel extra geld kost, komende we hierop terug in de P&C cyclus.

Geformuleerde onderzoeksvragen

Op basis van de huidige resultaten, voorbeelden van andere gemeenten en ervaringen van Circulus is een inventarisatie gemaakt van maatregelen waarvan verwacht wordt dat zij een bijdrage kunnen leveren aan de ambities en doelstellingen. Deze is lijst niet volledig maar biedt een basis voor verder onderzoek.

Voor de maatregelen onderzoeken we, waar mogelijk wat het verwachte effect op service, kosten (per aansluiting) en milieu (per afvalstroom in kg/per inwoner per jaar) is.

1. **Wat zijn realistische ambities en doelstellingen voor de gemeente Duiven?**

Voor verdere uitwerking van beleid is het wenselijk om een (gezamenlijk) ambitieniveau te definiëren. Op dit moment wordt in Duiven 100 kilogram per inwoner per jaar ingezameld.

De huidige ambities zijn:

- Gemeente Duiven 90 kg in 2025 en 60-65 in 2030

1. De landelijke doelstellingen zijn voor 2035 65% recycling (het recyclingpercentage in 2024 voor Duiven is 67%).
2. Afvalpreventie is een belangrijk speerpunt in de komende jaren.
3. De nadruk ligt op kwaliteit van afvalstromen voor betere recycling, lagere verwerkingskosten en hogere opbrengsten.
4. Minder restafval voor minder CO2-uitstoot en lagere verwerkingskosten zonder dat dit ten koste gaat van kwaliteit van grondstoffen.

2. **Vrijwillig omgekeerd inzamelen met een financiële prikkel om de minicontainer in te leveren**
   Omgekeerd inzamelen is één van de maatregelen die effect kan hebben op vermindering van restafval en betere afvalscheiding. Inwoners brengen dan het restafval weg naar een ondergrondse container voor restafval. Inwoners in de laagbouw beschikken dan over minicontainers voor papier en gft. Gemeenten in het verzorgingsgebied van Circulus werken met vrijwillig omgekeerd inzamelen, in deze vorm kiezen inwoners zelf of ze voor het restafval gebruik willen maken van de minicontainer of een ondergrondse container.
   Onderzoeksvraag: Wat is het verwacht effect van “vrijwillig” omgekeerd inzamelen naar voorbeeld van andere gemeenten in het verzorgingsgebied van Circulus? En is het wenselijk om omgekeerd inzamelen bij nieuwbouw de standaard inzamelwijze te laten zijn.

3. **Het terugbrengen van de inzamelfrequentie van restafval van 1 keer per 4 weken naar 1 keer per 6 weken of 1 keer per 8 weken**
   Er zijn verschillende gemeenten in Nederland die restafval eens per zes weken inzamelen. Dit beleid wordt vaak ingevoerd in het kader van duurzaamheid, afvalvermindering en kostenefficiëntie. De keuze voor 1 keer per 6 weken of 1 keer per 8 weken wordt vaak gemaakt in gemeenten waar het gescheiden inzamelen van afval goed op gang is en het restafval aanzienlijk is verminderd. Frequentieverlaging van restafval kan ook als serviceverlaging door inwoners worden ervaren.
   Onderzoeksvraag: Wat is het verwacht effect van de verlaging van de inzamelfrequentie van het restafval?

4. **Het plaatsen van GFT zuilen met toegangscontrole bij appartementen**
   Gemeenten zijn verplicht om groenafval bij appartementen in de hoogbouw apart in te zamelen. GFT verzamelvoorzieningen die openbaar toegankelijk zijn bevatten vaak veel vervuiling waarna het GFT niet gerecycled kan worden. Het afsluiten van verzamelvoorzieningen voor GFT bij appartementen heeft een positief effect op de kwaliteit van het GFT, zo blijkt uit ervaring. Bij een groot aantal appartementencomplexen zijn sleutels uitgereikt aan bewoners. Deze zijn divers in soorten en maten, lastig in beheer, makkelijk kwijt te raken en inefficiënt in de dienstverlening van Circulus. Uit oogpunt van een uniform straatbeeld, service naar inwoners toe en efficiency in de inzameling is de wens om de huidige voorzieningen te vervangen voor GFT zuilen die met de afvalpas toegankelijk zijn.
   Onderzoeksvraag: Wat is het verwacht effect voor het plaatsen van GFT zuilen bij alle appartementen?

5. **Ondergrondse restafvalcontainers die nieuw geplaatst worden of aan vervanging toe zijn, voorzien van een trommel voor 30 liter en 60 liter**
   Veel gemeenten waar diftar is ingevoerd bieden ondergrondse containers restafval met 2 inworpopeningen, één met 30 liter en één met 60 liter inworptrommel. Het tarief is verhoudingsgewijs hetzelfde. Dit komt tegemoet aan mindervalide inwoners en aan inwoners die erg weinig restafval hebben.
   Onderzoeksvraag: Wat is het verwacht financieel effect en de doorlooptijd om ondergrondse restafvalcontainers die nieuw geplaatst worden of aan vervanging toe zijn te voorzien van een trommel voor 30 liter en 60 liter?

6. **Optimalisatie mogelijkheden inzameling papier**
   a. **Het onderzoeken van de noodzakelijke investeringen voor het plaatsen van inzamelvoorzieningen voor papier bij appartementen**
      Op dit moment wordt papier bij appartementen veel inpandig verzameld. Met vaak uitpuilende hokken. Dit is arbotechnisch onwenselijk en tijdrovend voor Circulus en bovendien brandgevaarlijk.

   Onderzoeksvraag: Wat is het verwacht financieel effect en de doorlooptijd om bij bestaande appartementen en nieuwe locaties ondergrondse papiercontainers te plaatsen.

   b. **Het verhogen van de inzamelfrequentie en aanpassen van de aanbiedregels van papier in Duiven**
      In Duiven wordt het papier 1 keer per 8 weken ingezameld en wordt het naast de containers bijgeplaatste papier meegenomen door Circulus. Dit is onwenselijk vanuit arbeidsbelasting, verwaaien van papier wat leidt tot zwerfafval en kwaliteit van papier. Verwacht wordt dat een hogere inzamelfrequentie beter aansluit bij de capaciteitsbehoefte en minder bijgeplaatst papier. Dit zal naar verwachting leiden tot meer kilo's en betere scheiding van papier, minder zwerfvuil en lichtere routes voor de inzamelaar die sneller uit te voeren zijn met een zijlader.
      Onderzoeksvraag: Wat is het verwacht effect van de verhoging van de inzamelfrequentie van papier naar 1 keer per 4 weken in Duiven?

7. **Optimalisatie afvalscheiding en dienstverlening grof huishoudelijk afval**
   Er is een betere scheiding mogelijk van grof huishoudelijk afval.

   a. **Circulair ambachtscentrum**

   Een circulair ambachtscentrum combineert en versterkt activiteiten op gebied van afval scheiden, hergebruik, reparatie, kringloopbedrijvigheid en sociale werkgelegenheid. Vaak wordt deze in regionaal verband geëxploiteerd. Het onderzoek naar doorontwikkeling van het Afvalaanbiedstation is een apart traject dat nauw verweven is met het grondstoffenbeleidsplan, maar zijn eigen besluitvormingsproces kent en hier verder buiten beschouwing wordt gelaten.

   b. **Mobiele Recyclewagen**

   Klein grof huishoudelijk afval verdwijnt nog vaak in de restafvalcontainer. Om inwoners te stimuleren klein grof huishoudelijk afval (formaat boodschappentas) apart te houden, introduceren diverse gemeenten de Recyclewagen (ook wel GRIP wagen, Grondstoffen Inzamel Punt of mobiele milieustraat genoemd).

   De Recyclewagen wordt meestal ingezet bij winkelcentra met een vaste frequentie. Gemeenten zetten dit in als extra service voor inwoners met een grote afstand tot de milieustraat, wonend in het buitengebied en in de kernen (Dronten), maar ook steden als Zwolle en Haarlem passen dit concept naar tevredenheid toe. De Recyclewagen wordt vaak bemand door de afvalcoach. Op die manier is dit ook een effectief communicatiemiddel waar vragen van inwoners beantwoord worden, extra informatie of biobakjes verstrekt worden. Circulus ontwikkelt op dit moment een eigen Recyclewagen voor haar aandeelhoudende gemeenten.
   Onderzoeksvraag: Op welke manier en tegen welke kosten kan de inzet van een mobiele recyclewagen als extra service ingezet worden in Duiven?

   c. **Betalen voor halen; ophaalservice grof huishoudelijk afval**

   Gemeenten kennen vaak een haal- en brengsystematiek voor grof huishoudelijk afval, waarbij inwoners gestimuleerd worden om zoveel mogelijk grof afval te brengen omdat bij het Afvalaanbiedstation grof huishoudelijk afval in veel verschillende stromen gescheiden kan worden. Daarom wordt vaak de systematiek “*betalen voor halen”* toegepast. Op dit moment bestaat er geen haalservice voor grof huishoudelijk afval in Duiven.
   Onderzoeksvraag: Bestaat onder bewoners de behoefte aan een ophaalservice voor grof huishoudelijk afval tegen betaling? En wat is hiervan het verwachtte effect?

8. **Onderzoek naar optimalisatie gebruik PMD zakken**
   De inzameling van PMD via doorzichtige inzamelzakken kent voor- en nadelen. Doordat deze transparant zijn kan makkelijk gecontroleerd worden of de inhoud correct is, maar de zakken zijn niet adresgebonden waardoor het lastig te herleiden is wat de herkomst is. Daarnaast worden veel PMD zakken verstrekt, waarvan het sterke vermoeden is dat deze niet voor de inzameling van PMD worden gebruikt.
   Onderzoeksvraag: is het mogelijk om PMD zakken op adresniveau te verstrekken en te koppelen uit oogpunt van kostenreductie en betere controle op kwaliteit?

9. **Wat is er nodig voor structurele bewustwording en gedragsbeïnvloeding van inwoners?** Rekening houdend met
    a. Wortel en de stok benadering. Denk aan het belonen van goed afvalscheidingsgedrag;
    b. Communicatie, inzet op afvalcoaching en handhaving in geval van excessen, afvallessen, afvalfestivals;
    c. Inzet op afvalpreventie (bijvoorbeeld vermindering luierafval en voedselverspilling);
    d. Inzet op kwaliteit van stromen GFT, papier en Textiel, PMD; voortzetting van Schone Stromen als structureel onderdeel van gedragsbeïnvloeding.

Financiële paragraaf

Het beleidsontwikkelingstraject en het opstellen van het Grondstoffenplan voeren we uit binnen de capaciteit van de organisatie van 1Stroom en Circulus. De uitvoering van een bewonersonderzoek besteden we uit. De kosten voor het participatietraject ramen we op € 15.000.